

Vergaderjaar 2014–2015

26 488

Behoeftestelling vervanging F-16

Nr. 392

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 augustus 2015

Hierbij reageer ik op het bericht *Test Pilot Admits the F-35 Can't Dogfight*¹. De vaste commissie voor Defensie verzocht op 6 juli jl. om een reactie op dat bericht.

Het artikel is kritisch over de capaciteiten van de F-35 voor luchtgevechten op korte afstand met andere toestellen. De kritiek berust op een verslag van een F-35 testvlucht die in januari 2015 werd uitgevoerd in het kader van het technische testprogramma. Deze testvlucht had tot doel de vliegeigenschappen van de F-35 te beoordelen bij agressieve en abrupte manoeuvres. Hiertoe werd een *Basic Fighter Maneuvers* (BFM) trainingsmissie gevlogen met een F-16 als ondersteunend toestel. Tijdens deze testvlucht bleek de F-16 wendbaarder dan de F-35. Deze constatering is niet verwonderlijk omdat wendbaarheid in het operatieconcept en het ontwerp van de F-35 een minder grote rol speelt dan bij de F-16. Daarnaast is met het oog op de veiligheid in de huidige versie van de F-35 vliegtuigsoftware de wendbaarheid van het toestel beperkt ten gunste van verhoogde stabiliteit. Het uitgangspunt is dat het toestel op geen enkel moment «onbestuurbaar» mag zijn.

Testvluchten zoals deze zijn bedoeld om de kwaliteiten van het toestel te beoordelen. Het *F-35 Joint Program Office* (JPO) en Lockheed Martin gebruiken de resultaten onder meer voor de optimalisering van de prestaties. Mede op grond van de resultaten van dit soort testvluchten kan in de vliegtuigsoftware de optimale balans tussen veiligheid en wendbaarheid worden vastgelegd. Het JPO heeft inmiddels laten weten dat deze test succesvol is uitgevoerd omdat, zoals de doelstelling van deze testvlucht was, de randen van de vlieglimieten van de F-35 zijn opgezocht terwijl het toestel goed en voorspelbaar bleef reageren.

Het belang van de wendbaarheid van jachtvliegtuigen is in de loop der jaren door technische ontwikkeling afgenomen terwijl het belang van

¹ <https://medium.com/war-is-boring/test-pilot-admits-the-f-35-can-t-dogfight-cdb9d11a875>

geavanceerde sensoren, langeafstandswapens en *stealth* technologie tegen radardetectie is toegenomen. Bij de beoordeling van de capaciteiten van de F-35 spelen dan ook meer aspecten een rol dan de wendbaarheid van het toestel. Ook de manier van optreden met een F-35 wijkt af van de manier waarop met een vierde generatie toestel wordt gevlogen. Het JPO wijst er in een reactie op dat de F-35 onder andere is ontworpen om vijandelijke toestellen op grote afstand te bevechten en uit te schakelen. De operationele toestellen beschikken daartoe over een uitgebreid pakket aan sensoren en wapens die de F-35 superieur maken aan andere gevechtsvliegtuigen. Dergelijke aspecten laat het artikel buiten beschouwing.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert